

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XIX. — Izdan in razposlan 5. dne februarja 1918.

Vsebina: (Št. 39—42.) 39. Ukaz, s katerim se ustanavlja strokovni odbor kupčevalcev z usnjem. — 40. Ukaz, s katerim se uravnava promet s siriščniki telet, ki služijo za izdelovanje sira. — 41. Ukaz, s katerim se uravnava prehranjevanje izven domačega gospodarstva. — 42. Ukaz o ustanovitvi uradne prevzemalnice za živino in meso na Dunaju-Št. Marksu.

39.

Ukaz trgovskega ministra z dne 29. januarja 1918. l.,

s katerim se ustanavlja strokovni odbor kupčevalcev z usnjem.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) in ukaza z dne 15. junija 1917. l. (drž. zak. št. 257) se zaukazuje tako:

§ 1.

Strokovni odbor kupčevalcev z usnjem.

Za zastopanje posebnih interesov trgovine z usnjem vsake vrste se ustanavlja „strokovni odbor kupčevalcev z usnjem“.

Ta strokovni odbor ima svoj sedež na Dunaju.

§ 2.

Namen strokovnega odbora.

Strokovnemu odboru kupčevalcev z usnjem je naloženo:

- podajati mnenja in staviti predloge v stvareh, ki se tičejo kupčije s usnjem,
- izvrševati odredbe, raztezajoče se na take stvari, kolikor naroči to odboru trgovinski minister,

- sodelovati na naredbah vojnega in prehodnega gospodarstva, kolikor se nanašajo na kupčijo z usnjem.

Sklepe načelnega pomena je naznanjati načelstvu gospodarskega odbora trgovstva (ukaz z dne 15. junija 1917. l. [drž. zak. št. 257]). Ako smatra to načelstvo, da so sklepi nezdržljivi z interesi posameznih trgovinskih strok, mora v skupnem posvetovanju z načelstvom strokovnega odbora razjasniti obstoječe pomisleke in poskusiti zedinjenje; ako se to ne posreči, mora načelstvo gospodarskega odbora sklep strokovnega odbora s svojimi pripomnjami predložiti trgovinskemu ministru v odločbo.

§ 3.

Sestava strokovnega odbora.

Strokovni odbor kupčevalcev s usnjem je sestavljen iz 35 udov največ, ki jih do preklica imenuje trgovinski minister izmed kupčevalcev z usnjem; svoje posle opravljajo kakor častno službo.

§ 4.

Pravno svojstvo strokovnega odbora.

Strokovni odbor kupčevalcev z usnjem je juristična oseba in na zunaj ga zastopa njegovo načelstvo. V imenu načelstva podpisuje predsednik ali, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov.

§ 5.

Načelstvo strokovnega odbora.

Načelstvo strokovnega odbora kupčevalcev z usnjem je sestavljeno iz predsednika, dveh njegovih namestnikov in devet nadaljnjih udov največ.

Ude načelstva imenuje trgovinski minister do vsakočasnega preklica in svoj posel opravljajo kakor častno službo.

Načelstvo zastopa odbor na zunaj in vodi vsa opravila, zlasti tudi potrebne razprave z drugimi organizacijami vojnega in prehodnega gospodarstva.

Njemu je naloženo, da odločuje v vseh stvareh, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa odbor (§ 7).

Načelstvu je dano na voljo privzemati na svoje seje izvedene odbornike ali druge izvedence za posvetovalce.

Načelstvo mora tekoče poročati odboru o svojem delovanju, je dolžno polagati račun in mora vsako leto predložiti odboru računski sklep, da ga preskusi in odobri.

Predsednik sklicuje seje načelstva in odbora in predseduje v njih.

Načelstvo nastavlja uradnike in pomožne moči in uredi poslovanje. Za načelne sklepe o tem in za nastavljanje oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 6.

Poslovanje načelstva.

Načelstvo se zbira na seje po potrebi.

Udje načelstva ter vladni komisar (§ 10) se vabijo na seje pismeno ali brzojavno.

Načelstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako zahteva to vladni komisar ali najmanj dva uda načelstva z navedbo razpravnih predmetov.

Načelstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisar in ako je navzočih najmanj pet udov; načelstvo sklepa z večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, se proglasi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisar ne glasuje.

§ 7.

Občni zbor strokovnega odbora.

Občnemu zboru strokovnega odbora je naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) nadzorovati upravo blagajnice in podajanje računov ter sklepati o zalaganju stroškov odboroškega poslovanja;
- c) postavljati podobore, da se poprej posvetujejo o določenih vprašanjih;
- d) posvetovati se in sklepati o vseh drugih stvareh, ki mu jih predkaže načelstvo ali vladni komisar.

Odborovi sklepi so obvezni za načelstvo.

§ 8.

Opravljeni red strokovnega odbora.

Odbor se zbira po potrebi. Na zahtevanje vladnega komisarja ali na pismen predlog najmanj šest odbornikov je sklicati sejo v 14 dneh.

Odborniki ter vladni komisar se vabijo na seje pismeno ali brzojavno.

Na seje se morejo privzemati na odredbo predsednika ali vladnega komisarja izvedenci s posvetovalnim glasom.

Odbor je sklepčen, ako je navzočih najmanj deset odbornikov, med katerimi so najmanj štirje udi načelstva. Predsednik glasuje tudi; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas. Vladni komisar ne glasuje.

Odborniki imajo vsakčas pravico staviti načelstvu predloge, o katerih mora sklepati čim prej. Posvetovanje in sklepanje mora ostati tajno, ako se to sklene ali ako to zahteva vladni komisar.

§ 9.

Posobne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev strokovnega odbora.

Vsi udje načelstva in odbora ter vse osebe, ki se udeležujejo poslovanja, si morajo prizadevati

z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci odbora so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene odbora ali se tiče opravičnih razmer posameznih oseb, in morajo to pismeno obljubiti.

Dolžnost načelstva je skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo odboru.

Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih interese podali pisarnici, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove vladni komisar ali ako je načelstvo storilo na to mereč sklep, ki ga je odobril vladni komisar.

§ 10.

Državno nadzorstvo.

Strokovni odbor kupčevalcev s usnjem je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršuje vladni komisar. Imenuje ga trgovinski minister.

Vladnega komisarja je vabiti na vse seje in pravico ima vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Pravico ima tudi odložiti izvršitev sklepov in odredb odbora in njegovega načelstva dotlej, da odloči trgovinski minister končno veljavno.

Vladni komisar ima pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise in zahtevati vsa pojasnila, ki se mu zdé potrebna.

§ 11.

Kazni.

Prestopki tega ukaza ter odredb, ki jih je izdal trgovinski minister na njegovi podstavi, kaznuje politično oblastvo prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 K ali z zaporom do treh mesecev, ako se dejanje ne kaznuje strožje.

§ 12.

Razpust strokovnega odbora.

Strokovni odbor kupčevalcev z usnjem razpusti trgovinski minister, zaslišavši načelstvo in

gospodarski odbor trgovstva (§ 15 ukaza z dne 15. junija 1917. l. [drž. zak. št. 257]).

§ 13.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Wieser s. r.

40.

Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu z udeleženi ministri z dne 30. januarja 1918. l.,

§ katerim se uravnava promet s siriščniki telet, ki služijo za izdelovanje sira.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

Zasega.

§ 1.

S časom, ko dobi ta ukaz moč, so vsi za izdelovanje sira služeci siriščniki telet — v naslednjem se imenujejo le siriščniki —, kar jih je v javnih klavnicah in pri kupčevalcih, ter vsi, ki pripadejo v bodoče ob klanju v obrtnih obratovališčih, izvzemši tiste, ki prihajajo od zakolov, izvršenih v režiji vojaške uprave, ali ki pripadejo v bodoče iz takih zakolov, zaseženi v prid avstrijski družbi za promet živine in mesa na Dunaju.

§ 2.

Zasega ima učinek, da je prepovedano prodajanje in podelovanje siriščnikov telet po zasežnikih in da je dovoljeno le avstrijski družbi za promet živine in mesa na Dunaju.

Obstoječe pogodbe, ki nasprotujejo temu ukazazu, so nične.

Politično oblastvo I. stopnje more dovoljevati izjeme v prid takim sirarnam, ki so doslej same narejale svojo potrebsčino sirila.

Hramba in izročanje.**§ 3.**

Lastniki in hranilci so dolžni stvarno ravnati z zaseženimi sirišniki in jih hraniti dolje, da jih odvzame Avstrijska družba za promet živine in mesa.

S sirišniki je računati in jih hraniti po ukazih Avstrijske družbe za promet živine in mesa.

Cene.**§ 4.**

Ob kupovanju sirišnikov ne sme Avstrijska družba za promet živine in mesa plačevati višjih cen nego nastopne cene:

za posušene sirišnike brez napak za enega . . . . . K 1.20

za posušene, poškodovane sirišnike za enega . . . . . K 0.80

Za sirišnike, ki so ob času, ko dobi ukaz moč, že v posesti kupčevalcev in se ponudijo Avstrijski družbi za promet živine in mesa v nakup v 14 dneh, računaje od časa, ko velja ukaz, more Avstrijska družba za promet živine in mesa plačati dokazane napravne stroške, toda ne več nego . . . . . K 2.80 za en posušen nepoškodovan sirišnik.

Ta ugodnost neha 4 tedne potem, ko dobi ta ukaz moč.

Uvoz sirišnikov.**§ 5.**

Sirišnike, ki se uvažajo iz dežel ogrske svete krone, iz Bosne in Hercegovine, iz zasedenih ozemelj in iz carinskega inozemstva, morajo tiste osebe, ki so izvršile uvoz blaga, ponuditi Avstrijski družbi za promet živine in mesa v 8 dneh po prihodu blaga v Avstrijo z navedbo terjane cene.

Ponudniki so vezani na svojo ponudbo 14 dni z učinkom, da se blago, ki je predmet ponudbe, ne sme otujiti v tem času.

Cena za blago, ki ga je prevzela Avstrijska družba za promet živine in mesa, se določi po svobodnem dogovoru.

Ako se ne doseže porazum o višini cene, naj določi ceno, privzemši stranke, okrajno sodišče, v čigar okolišju je blago, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence.

Določitev cene ni omejena z najvišjimi cenami, določenimi v § 4.

Avstrijska družba za promet živine in mesa je dolžna ob prevzetju blaga, ki ga je zahtevala, plačati začasno kupnino v gotovini, ki jo je ponudila.

§ 6.

Odločba okrajnega sodišča se more izpodbijati z rekurzom v 8 dneh. Zoper odločbo II. stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora stroške postopanja povrniti ena izmed strank ali jih je deliti med strankami, odloči sodišče po svobodnem preudarku. Dolžnost dobave se ne odlaga s sodnim postopanjem.

Kazenska določila.**§ 7.**

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kaznimi do K 20.000 ali zaporno kaznijo do 6 mesecev.

Razen tega more oblastvo izreči, da zapade blago, na katero se nanaša kaznivo dejanje, in ako se stori prestopok v izvrševanju obrti, izgubo obrtne pravice.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Höfer s. r.

Wimmer s. r.

Silva-Tarouca s. r.

41.**Ukaz urada za prehranjevanje ljudi z dne 31. januarja 1918. l.,**

s katerim se uravnava prehranjevanje izven domačega gospodarstva.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

V obrtnih in ne obrtnih obratih za oddajanje jedi se eni osebi ne sme oddajati več nego:

A. ob običajnem opoldanskem času:

enkrat juho,
enkrat meso in prilogo,
enkrat močnato jed ali sir.

B. ob običajnem večernem času:

enkrat meso in prilogo,
enkrat močnato jed ali sir.

C. izven opoldanskega in večernega časa:

enkrat juho ali enkrat meso.

Oddajati sadje in kompot je dovoljeno, za vsako pojedino.

Ob dneh, ob katerih je užitek mesa obče prepovedan, naj stopi na mesto mesene jedi jed, za koje pripravo se ne sme porabljati meso.

Tudi ob drugih dnevih se more mesena jed nadomestiti z ribo ali prikuho.

Drob in klobase veljajo za mesene jedi.

Za oddajanje obeda in večerje mora določiti imetnik obrata za oddajanje jedi krajevnim razmeram in navadam ustrežajočo neprekinjeno dobo. Izbrane jedilne ure se morajo naznaniti oblastvu in narediti razvidne na razločno s ceste vidnem mestu opravih prostorov.

Na kolodvorske gostilne se ne uporabljajo določila sprednjega odstavka.

§ 2.

Politično deželno oblastvo more gostilniškim in točilniškim obrtnim obratom določenih okolišev ali posameznim gostilniškim in točilniškim obrtnim obratom naložiti dolžnost, da oddajajo redno opoldne in zvečer najmanj en „vzpored jedi“ (menu) po naprej določeni enotni ceni. Z vzporedom jedi se umeva v zmislu tega ukaza najmanj juha in meso, riba ali prikuha s prilogo ali meso, riba ali prikuha s prilogo in močnata jed ali juha, prikuha in močnata jed; za največjo izmero so merodajna določila § 1.

Tisti gostilniški in točilniški obrtni obrati, ki oddajajo redno vzpored jedi v zmislu sprednjega

odstavka, morajo naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu, kako je sestavljen ta vzpored jedi, in njega ceno.

§ 3.

V gostilniških in točilniških obrtnih obratih se smejo oddajati močnate jedi le, ako se odzame težni vrednosti 25 g moke ustrežajoči del izkaznice o porabi kruha in moke (popotnega izkaz.) za vsako porcijo. Politično deželno oblastvo določi, kako je izvršiti to skrčenje karte.

Z močnato jedjo v zmislu tega ukaza se umeva vsaka pretežno iz prave moke ali nadomestnih mok vsake vrste narejena jed, ki se oddaja ali za samostojno jed ali za prilogo. Od tega so izvzeti iz moke pripravljene vkukki juhe v doslej običajni izmeri.

§ 4.

Določila ukaza ministrstva za notranje stvari z dne 14. julija 1916. l. (drž. zak. št. 218), oziroma z dne 3. marca 1917. l. (drž. zak. št. 89), s katerim se omejuje poraba mesa in masti, ostanejo v moči.

§ 5.

Občine so dolžne sodelovati v izvrševanju tega ukaza.

§ 6.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov kaznuje politično okrajno oblastvo na denarju do 20.000 kron ali z zaporom do 6 mesev.

Ako se je storil prestopek v izvrševanju obrti, se more izreči izguba obrtne pravice.

V otežilnih okolnostih, zlasti v primeru ponovnega prestopka, se morejo nalagati navedene kazni druga poleg druge.

§ 7.

Na javne in zasebne zdravilnice se ne uporabljajo določila tega ukaza.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč 15. dne februarja 1918. l.

Höfer s. r.

42.

Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu s poljedelskim ministrstvom z dne 1. februarja 1918. l.

o ustanovitvi uradne prevzemalnice za živino in meso na Dunaju-Št. Marksu.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Urad za prehranjevanje ljudi ustanavlja uradno prevzemalnico za živino in meso na Dunaju-Št. Marksu.

§ 2.

Uradni prevzemalnici za živino in meso je izključno dobavljati vso živino in vse meso,

- a) ki je določeno za občinski okoliš mesta dunajskega in za občine, imenovane v § 2

semenjskega reda za dunajski osrednji živinski semenj v Št. Marksu,

- b) vso živino in vse meso, ki se razen živine in mesa, oznamenjenega v točki a), uvažava v Avstrijo iz Ogrskega in Hrvaškega.

Dobavljati se mora po zaukazih semenjske komisije za osrednji živinski semenj v Št. Marksu.

§ 3.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 kron ali z zaporom do 6 mesecev. V otežilnih okoliščinah se morejo poleg zapornih kazni nalagati še denarne kazni. Razen tega more oblastvo izreči, da zapade blago, na katero se nanaša kaznivo dejanje, in ako se stori prestopok v izvrševanju obrti, da se izgubi obrtna pravica.

§ 4.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Höfer s. r.

Silva-Tarouca s. r.